

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

„ЕПИДЕМИОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ НА ИНФЕКЦИЯТА С *ECHINOCOCCUS GRANULOSUS*. ВЕКТОРНО-ПРЕНОСИМИ ИНФЕКЦИИ ПРИ КУЧЕТО – ЛАЙШМАНИОЗА И ДИРОФИЛАРИОЗА.“

София, 22.11.2017

Кистна ехинококоза - пренебрегвана социално-значима зооноза в България

Доц. д-р Борислава Чакърлова, дм

Медицински факултет

Тракийски университет – Стара Загора

Кистната ехинококоза

е паразитна зооноза, водеща до сериозни социално-икономически загуби:

- Засяга около 1,2 милиона души в света;
- Загубени 3,6 милиона DALY (години на живот, адаптирани за хората с увреждания)
- Световни годишни разходи за лечение на болели хора
- Икономически загуби за животновъдството

≈3 милиарда

100% предотвратимо заболяване (WHO, 2013)

През 2010 г. като причина за смърт по причина «кистна ехинококоза»

- в света - 122 място;
- в България - 90-то

(GBD, 2013)

При проучвания върху СЕ в Югоизточния родопски регион на България в областите Кърджали, Смолян и Хасково, (Мухтаров, 2016)

☹ Реални разходи за медицински дейности за болни с СЕ:
11 041 531,60 лв.

☹ Предвидени по Националната програма за контрол на ехинококозата по хората и животните в България през 2004 – 2008 г.:
1 899 500 лв.

5,81 пъти по-малко!

☹ Здравната каса отпуска за **КП № 188: Оперативни процедури върху черен дроб при ехинококова болест** едва **1335 лв.**

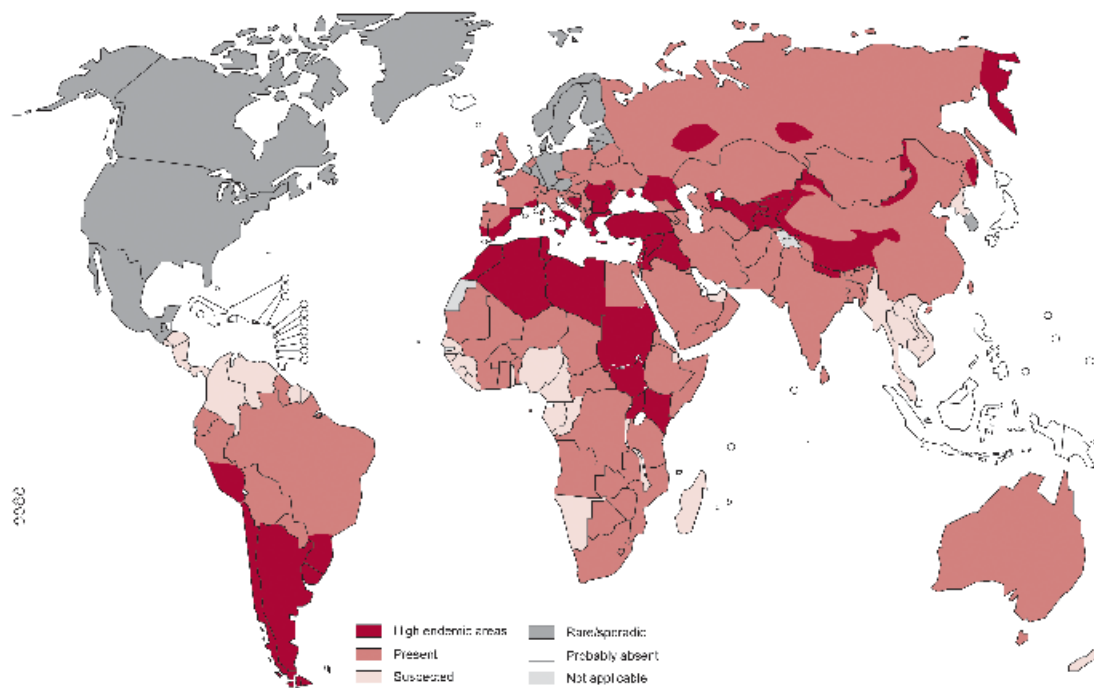
☹ Консервативното лечение, провеждано с **Albendazole** е 100% реимбурсирано от НЗОК, но препаратът от години **липсва в аптечната мрежа.**

Разпространение на *E. granulosus* и СЕ, 2011

Endemic zones:

1 - 200 случая на 100 000

в селските райони с практикуване на
пасищно животновъдство.

- ☹ Central America and South America
- ☹ Western and Southern/Southeastern Europe
- ☹ the Middle East and North Africa
- ☹ some sub-Saharan countries
- ☹ Russia and adjacent countries
- ☹ China

2012 г. FAO/WHO поставя *E. granulosus* на 2-ро място в топ десет на паразитите, причиняващи болести от хранителен произход със световно значение за общественото здраве

СЕ - в списъка на NTDs

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement. © WHO 2012. All rights reserved.

Data Source: World Health Organization
Map Production: Control of Neglected
Tropical Diseases (CNTD)
World Health Organization

Цел:

Да се анализират данни от литературни източници за последните 10 години относно честотата на кистната ехинококоза сред хората в държавите-членки на ЕС, някои балкански страни и в България;

Да се представят някои епидемиологични характеристики на заболяемостта от ехинококоза сред оперираните лица от Старозагорска област през периода 2006 – 2014 г.

Пациенти и методи:

170 пациенти, оперирани от ехинококоза от Старозагорски регион в периода 2006-2016 г.

Приложени методи:

- ➔ Ретроспективно епидемиологично проучване
- ➔ Биостатистически (обработка на данните от картите за епидемиологичното проучване)
- ➔ Анализ на литературните данни и на получените резултати

EUROPEAN CENTRE FOR
DISEASE PREVENTION
AND CONTROL

Заболяемост от ехинококоза с причинител *E. granulosus* в EU/ЕЕА през 2014 година

(ECDC, 2016)

Страни, с потвърдени случаи: 28 от 31

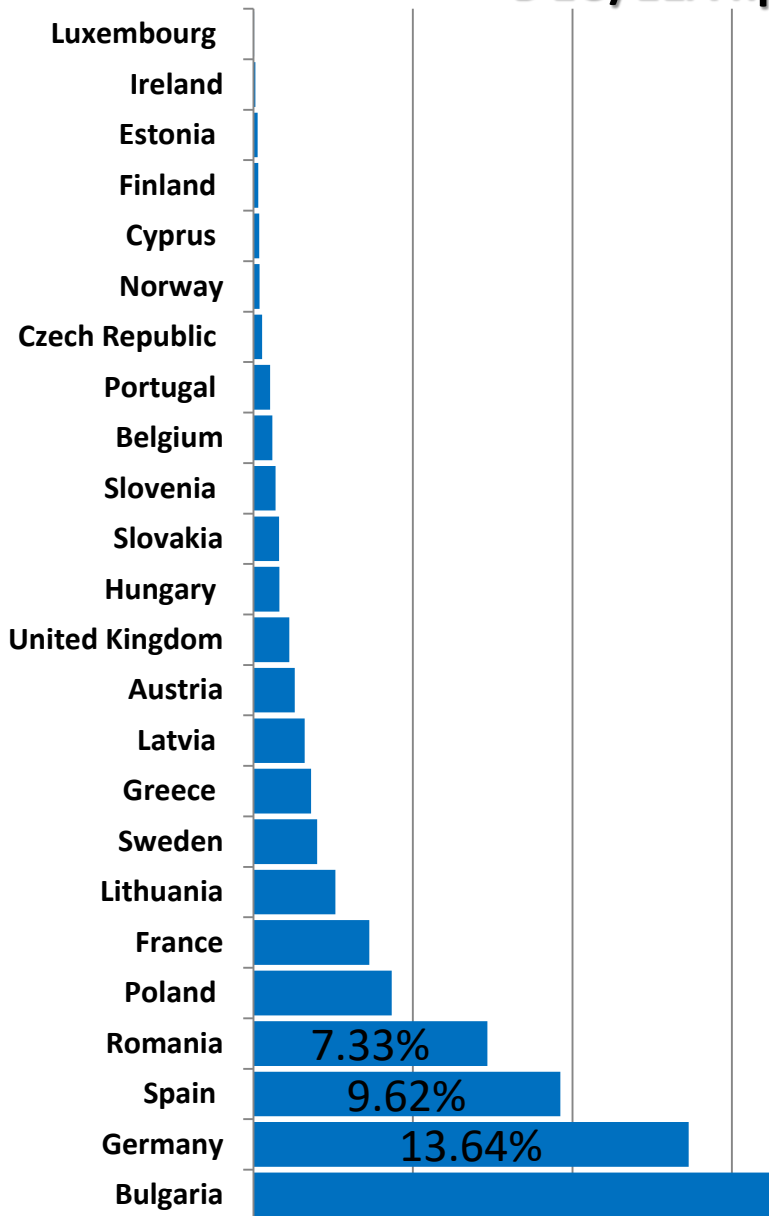
Потвърдени случаи: 801

Заболяемост: 0.2 случая на 100 000 население

Най-засегната възрастова група: 25-44 години

Брой и относителен дял на потвърдените случаи на СЕ в EU/ЕЕА през периода 2006–2014

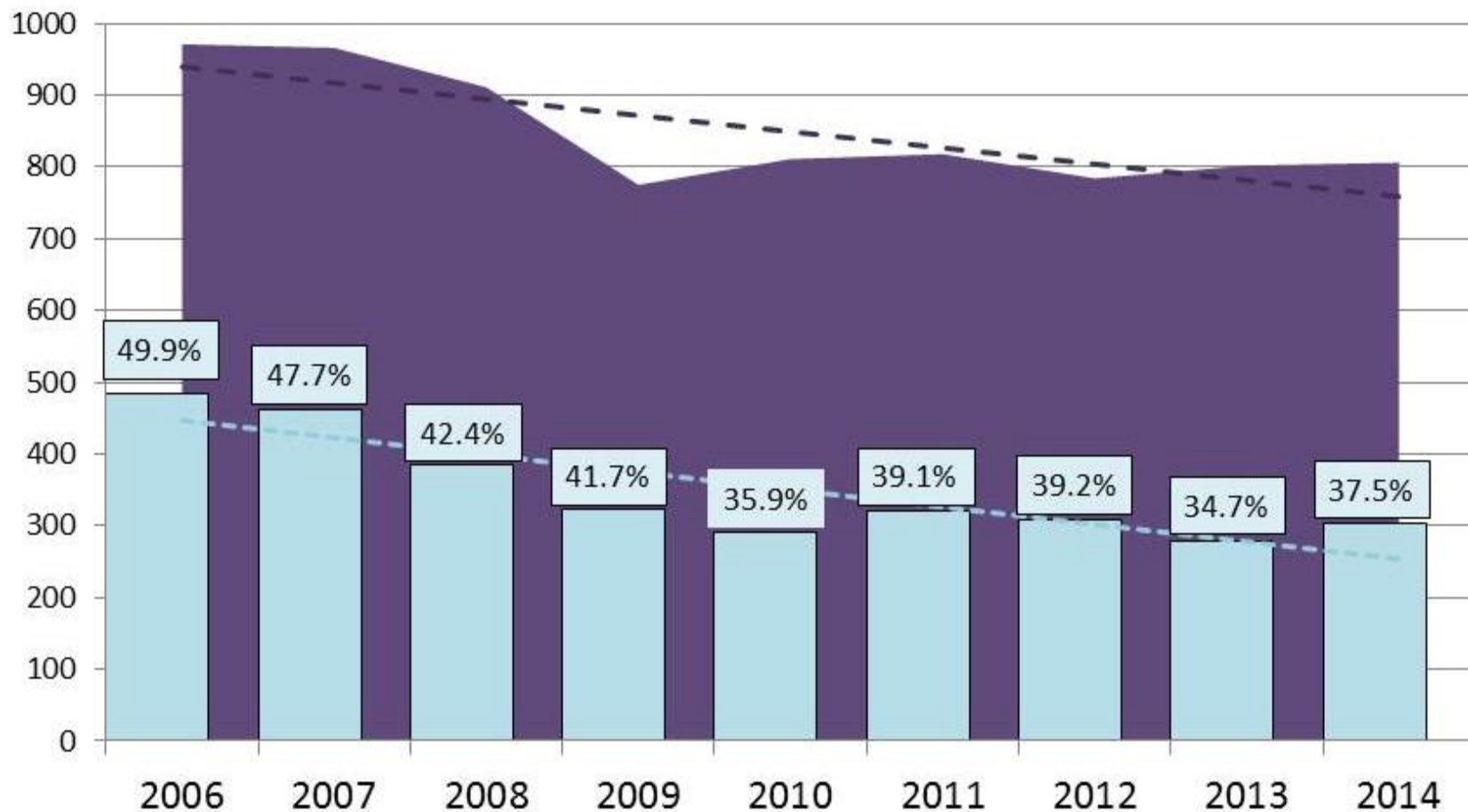
(ECDC, 2010, 2016)

Country	Total cases N=5955	% CE cases from total EU cases
Bulgaria	3153	41.65
Germany	1033	13.64
Spain	728	9.62
Romania	555	7.33
Poland	328	4.33
France	275	3.63
Lithuania	195	2.58
Greece	137	1.81
Sweden	151	1.99
Latvia	122	1.61
Austria	98	1.29

Относителен дял и динамика на потвърдените случаи на СЕ в EU/ЕЕА и България през периода 2006–2014

(ECDC, 2010, 2016)

ECDC (2006 – 2014)

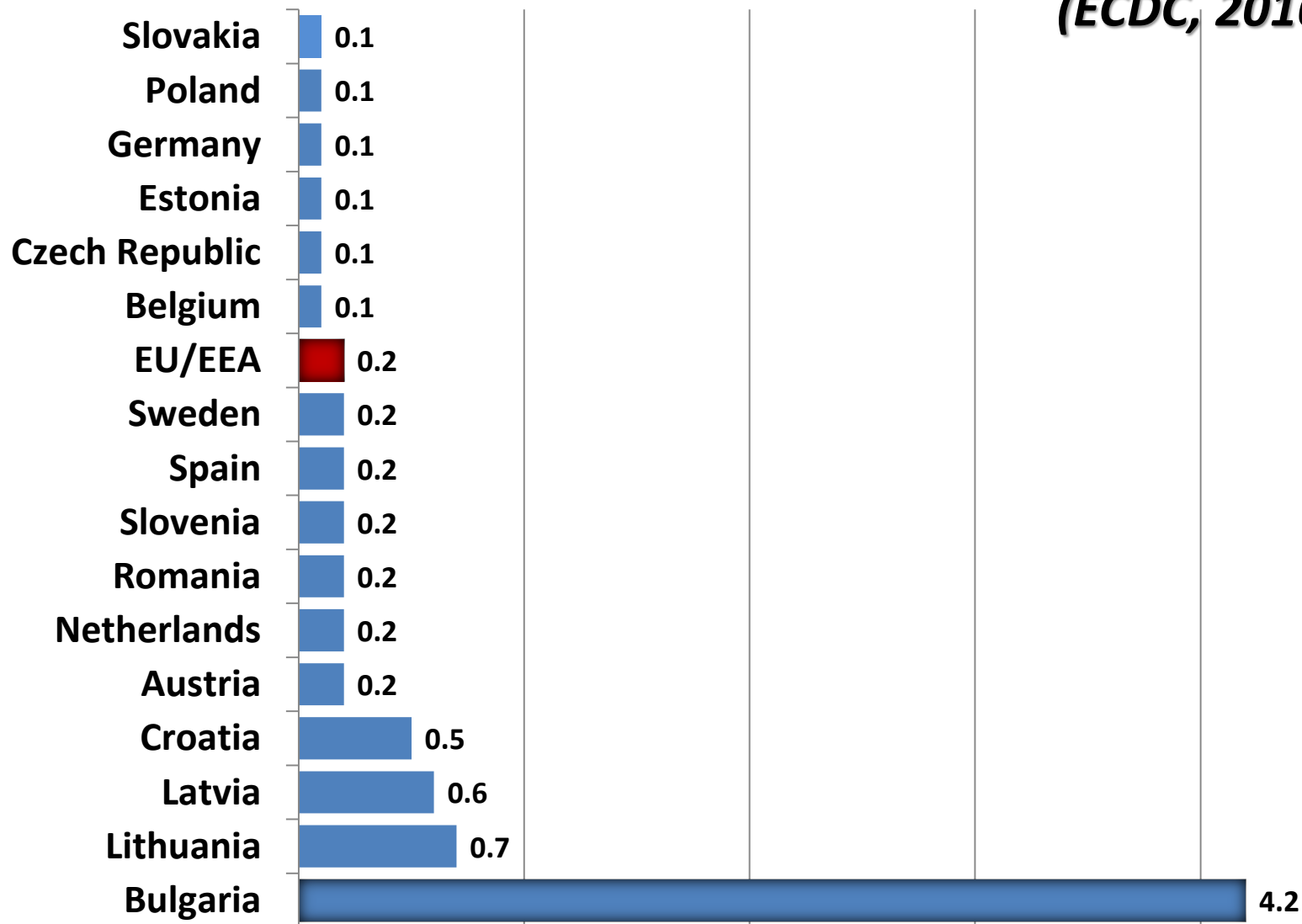

	2006-2010	2011-2014	Общо
България	1946	1207	3153
EU/EEA	4361	3258	7619
%	44.62%	37.05%	41.38%

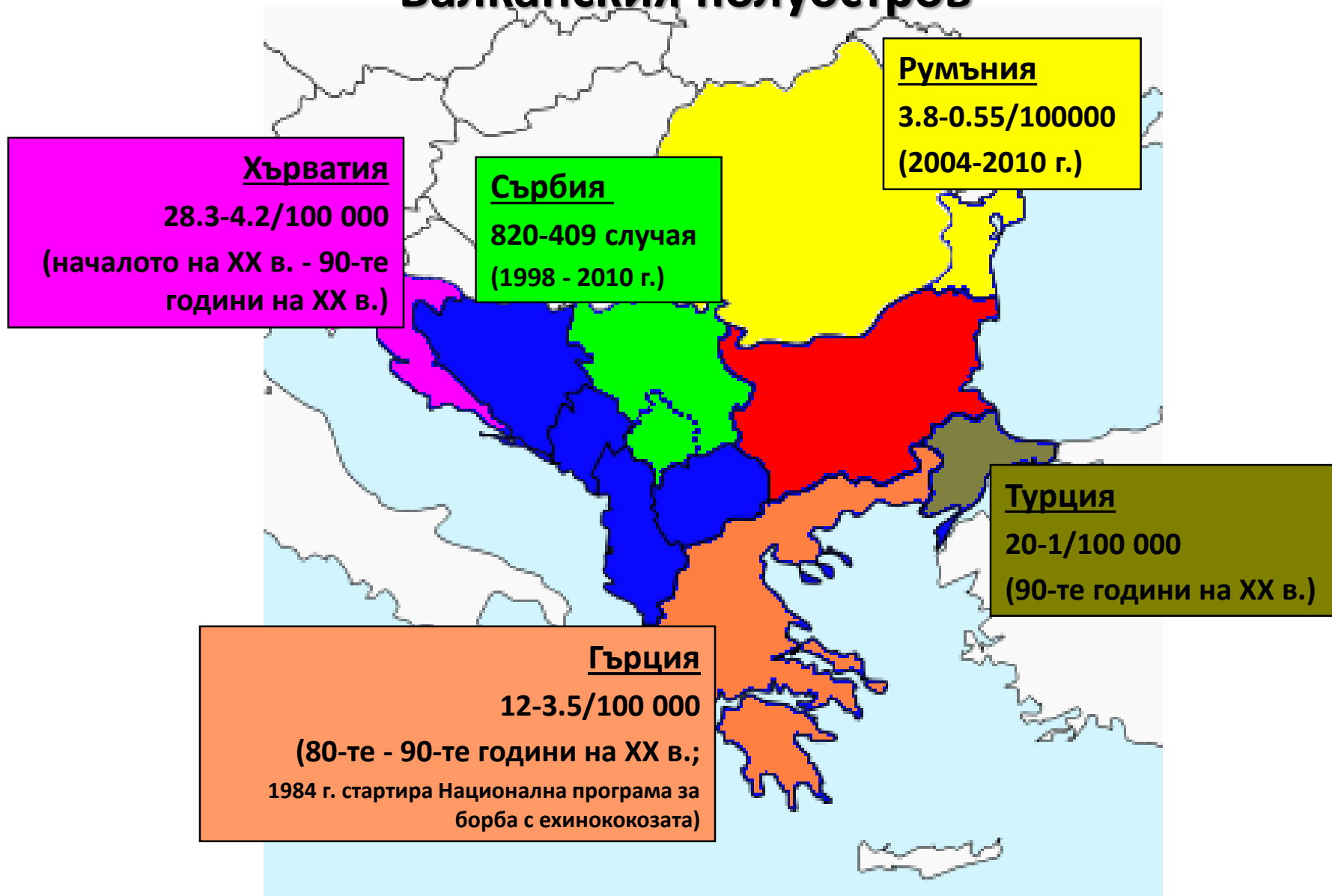
(ECDC, 2010, 2016)

Заболеваемость на 100 000 населения от СЕ в EU/EEA за 2014 г.

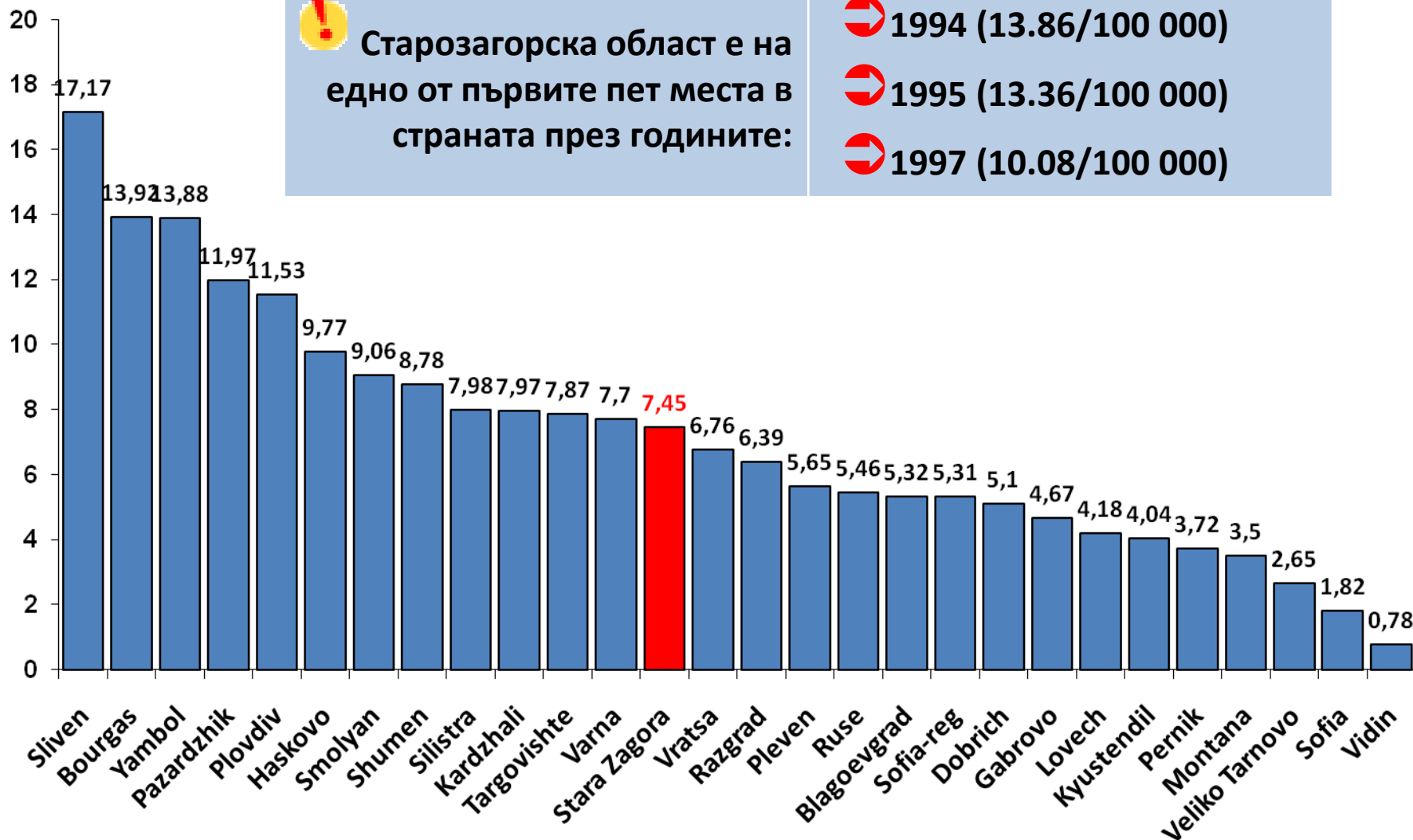
(ECDC, 2016)

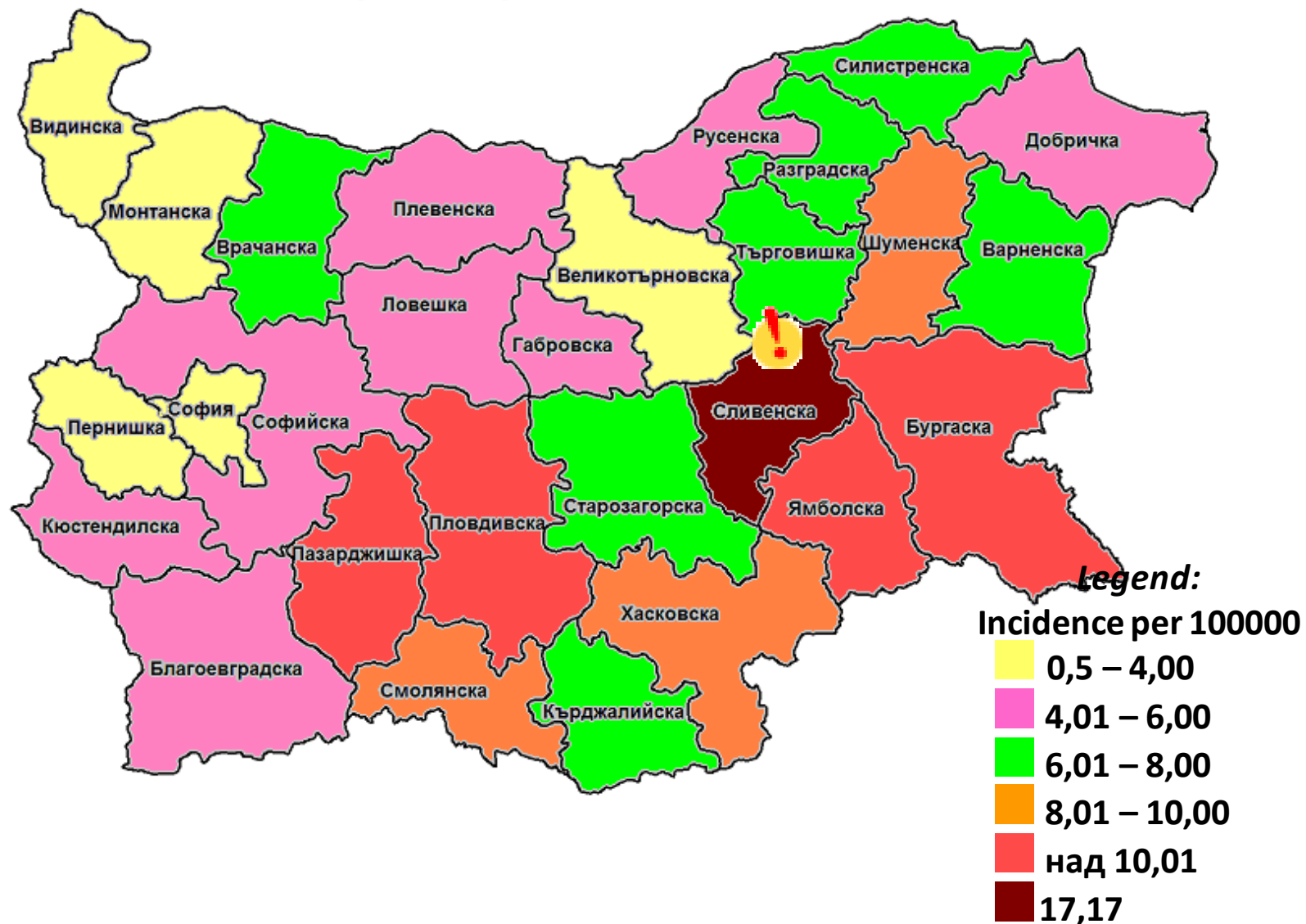
Ехинококоза сред населението в страни на Балканския полуостров

Средна заболяемост от СЕ в България по области през периода 1990 – 2006

Заболяемост от СЕ в България по области през периода 1990 – 2006

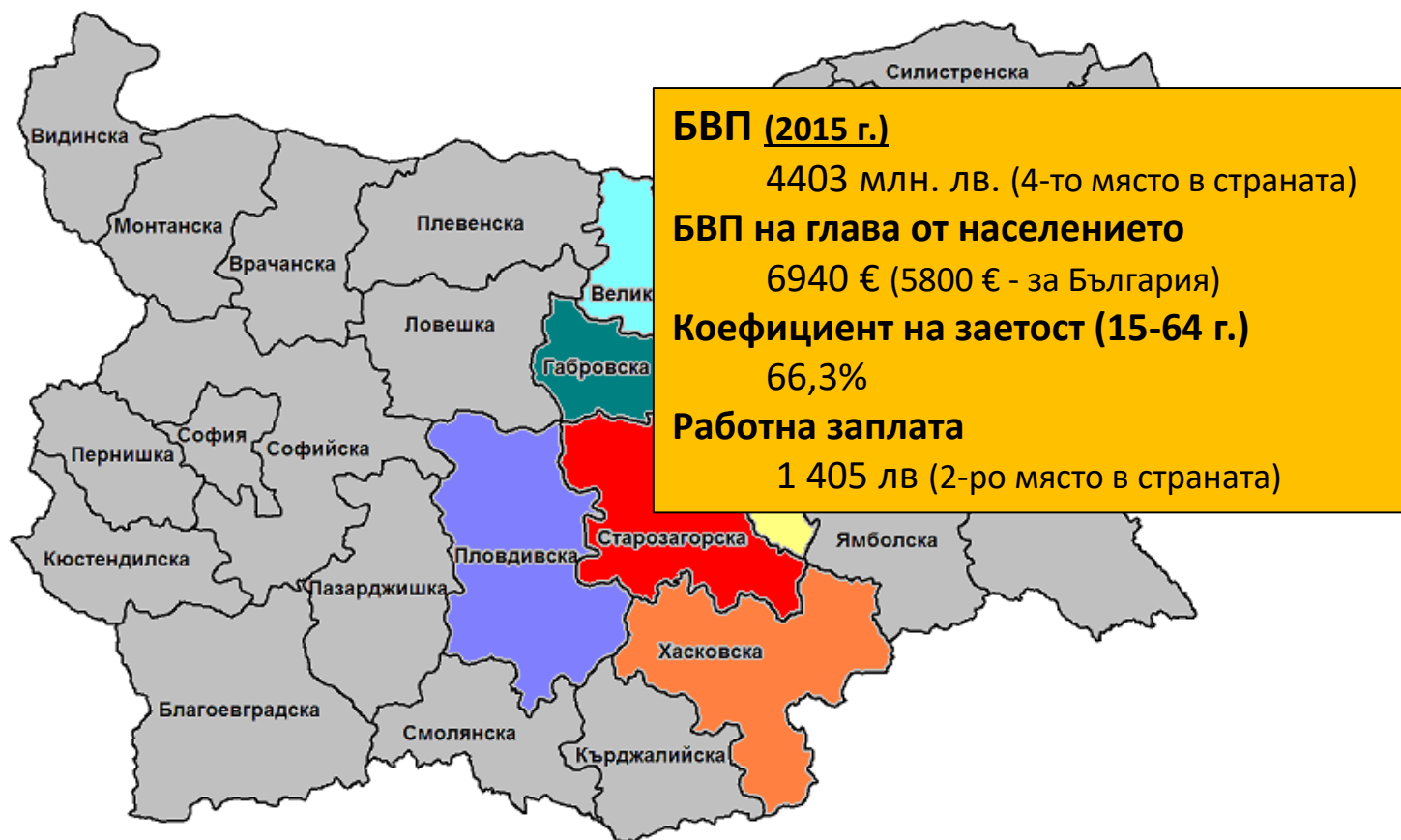

➔ В резултат на успешното изпълнение на медицинската част на **Националната програма за контрол на ехинококозата по хората и животните** (Протокол № 24 от 24.06.2004г. на МС), се отбелязва известно задържане нарастването на заболяемостта при хората.

➔ **Перманентен фактор**, поддържащ високата заболяемост, се отчита извършваният със значителни пропуски контрол върху популациите скитащи кучета.

Географско-икономическа характеристика на Старозагорска област

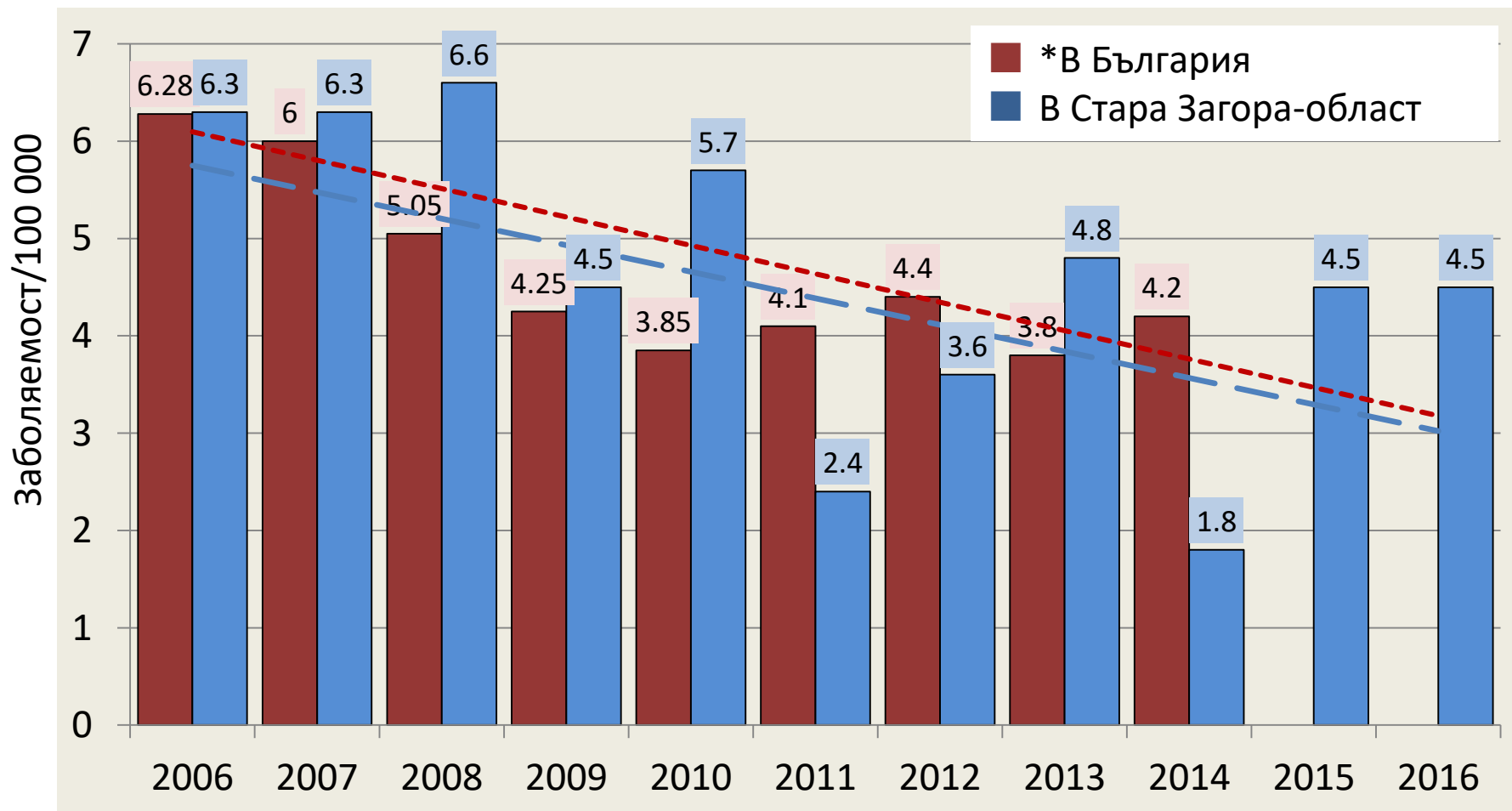
Разположение: в Централна Южна България

Площ: 5151.1 km² (6-та)

Население: 390 000 (5% от населението на България)

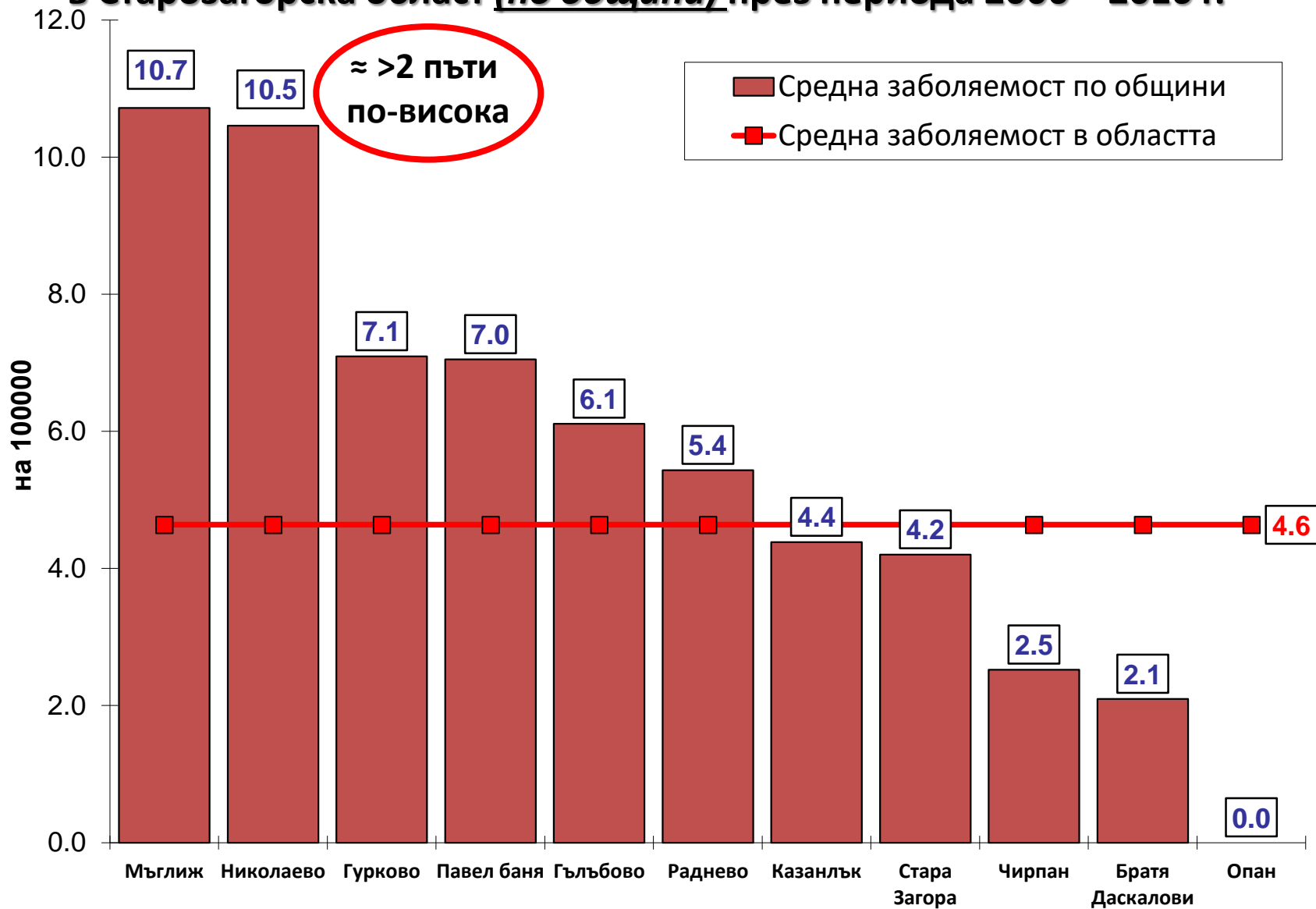

Динамика и тенденция на заболяемостта от СЕ сред хората в България и Старозагорска област през периода 2006 – 2016 г.

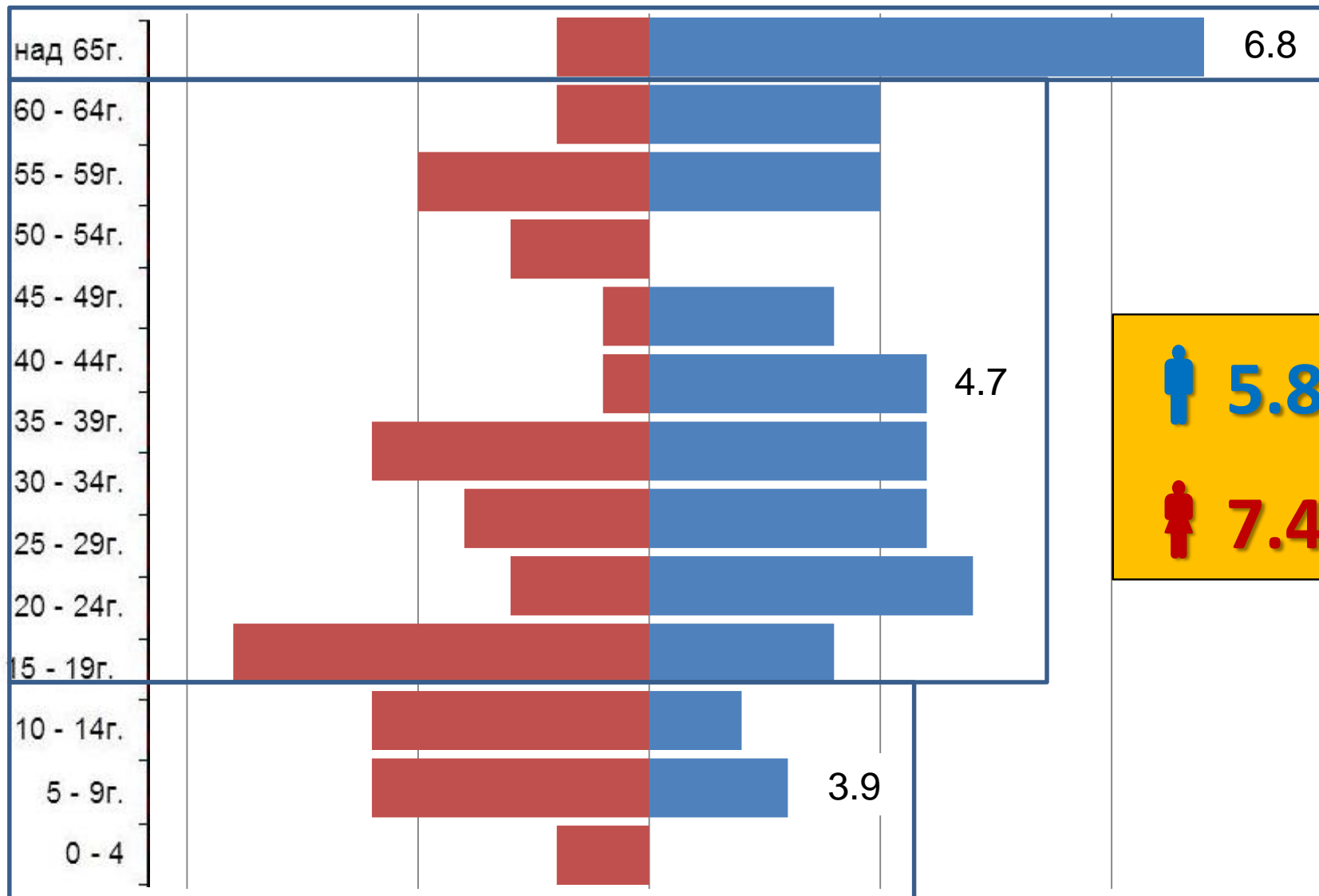

*За 2015 и 2016 г. няма официално публикувани данни за заболяемостта в България

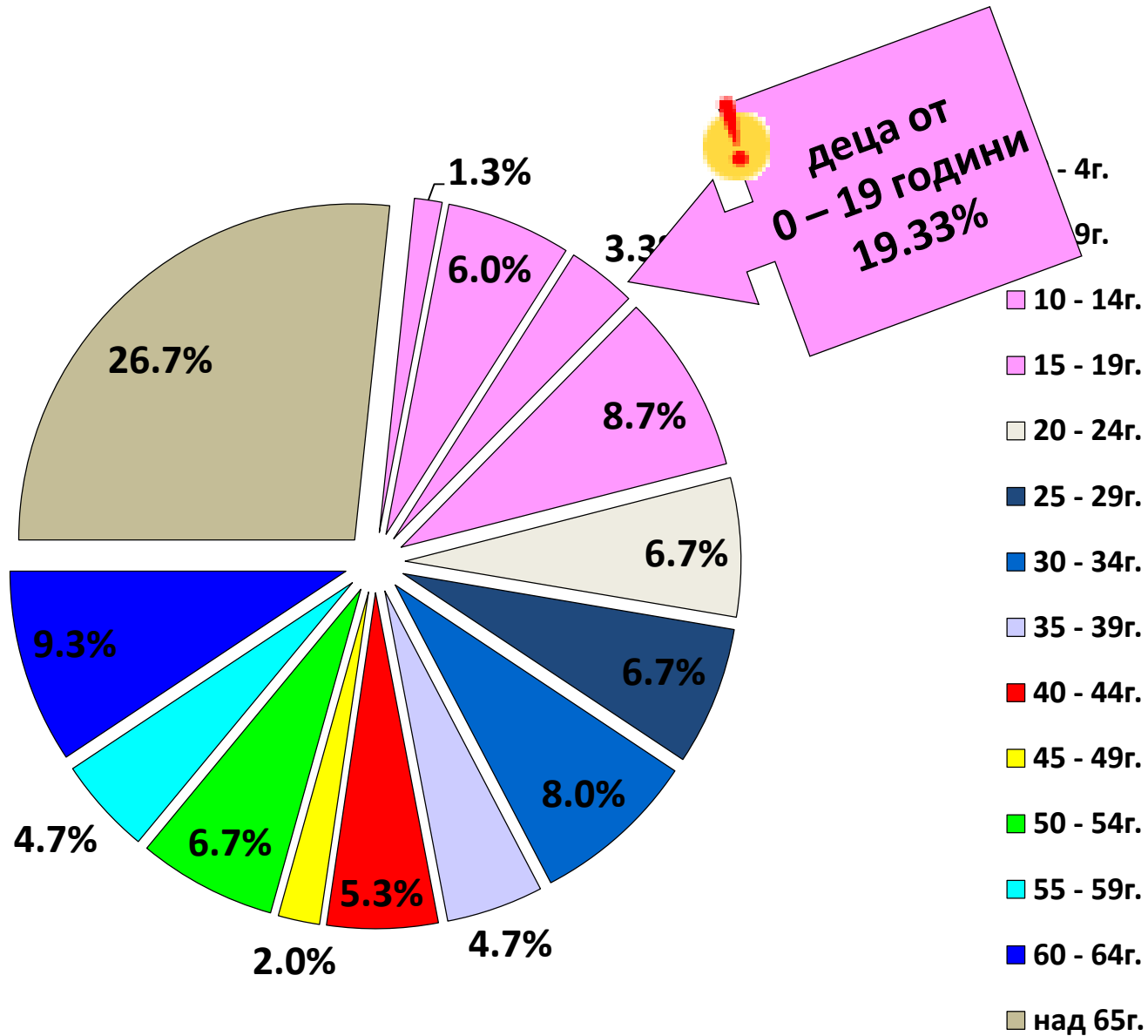
Средна заболяемост от СЕ сред хората в Старозагорска област (по общини) през периода 2006 – 2016 г.

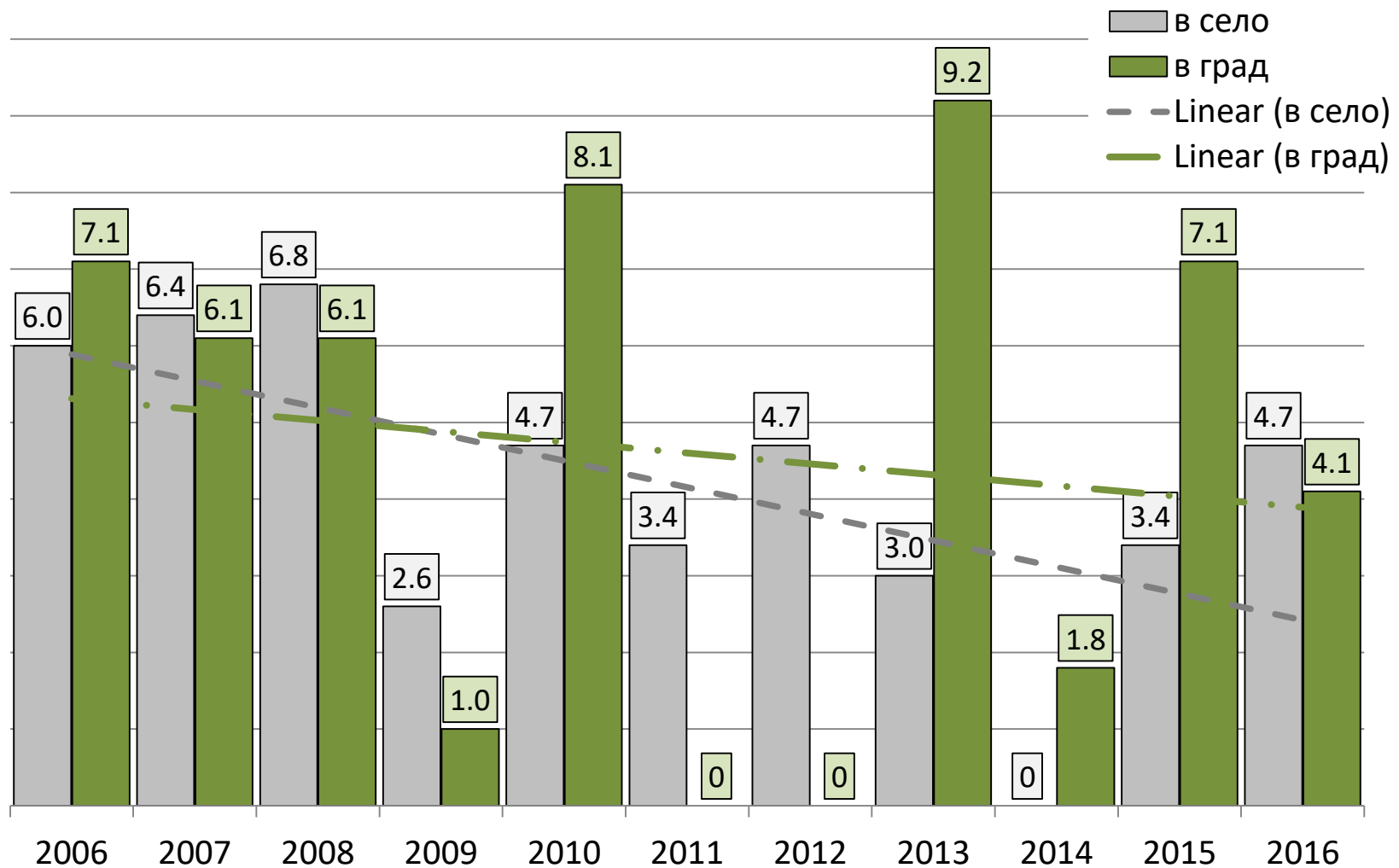
Заболяемост от СЕ по възрастови групи и пол сред хората в Старозагорска област през периода 2006 – 2016 г.

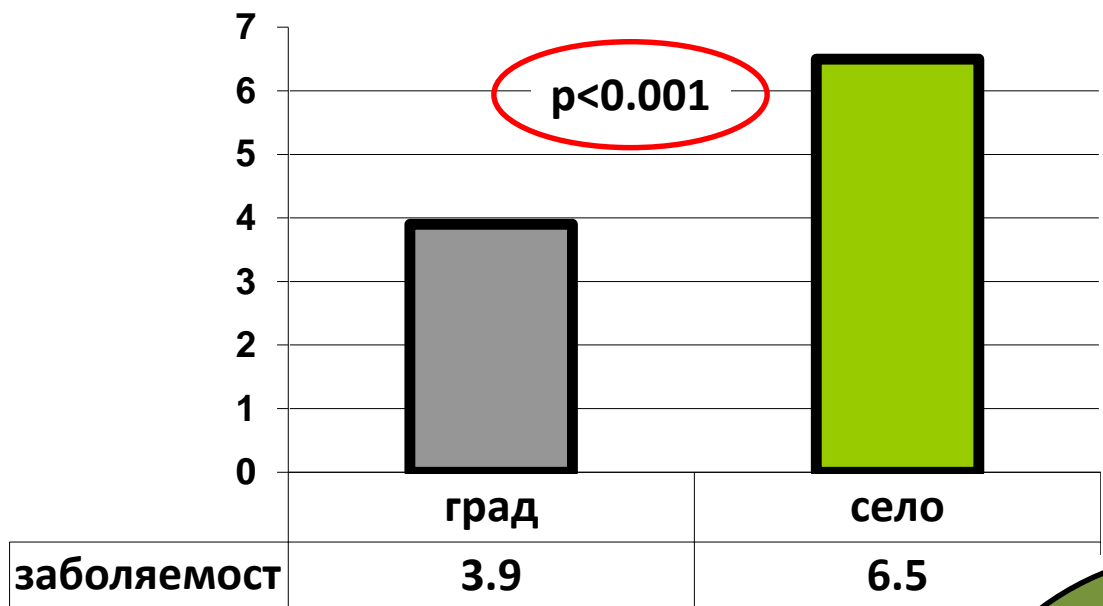
СЕ – разпределение по възрастови групи

Динамика и тенденция на заболяемостта от ехинококоза по местоживеене в Старозагорска област за периода 2006 – 2016 г.

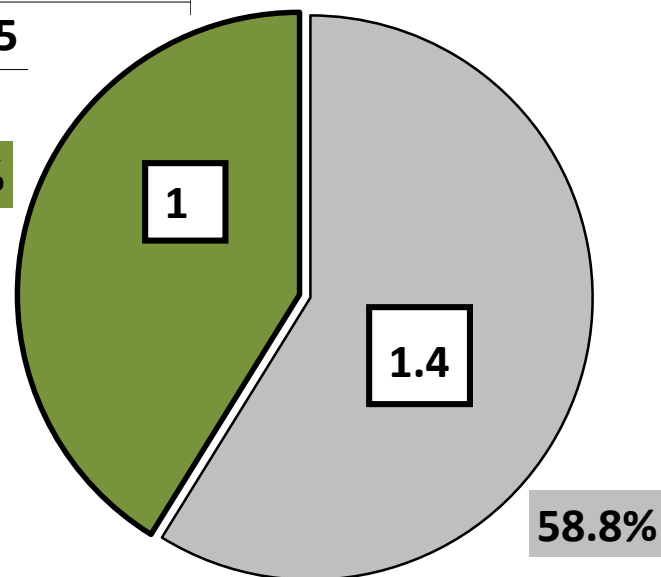

Заболяемост от СЕ на пациентите по местоживеене през периода 2008 – 2016 г.

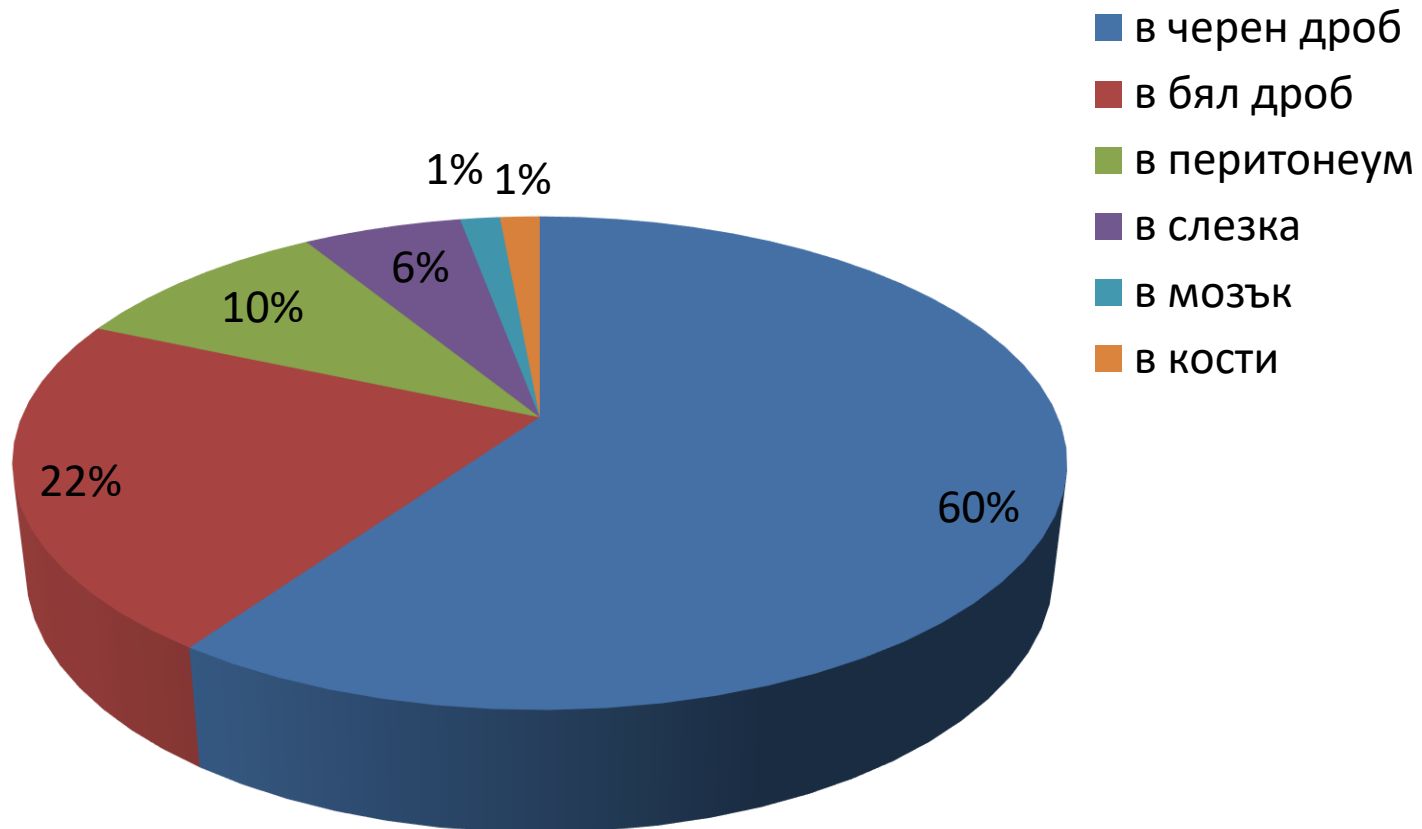

41.2%

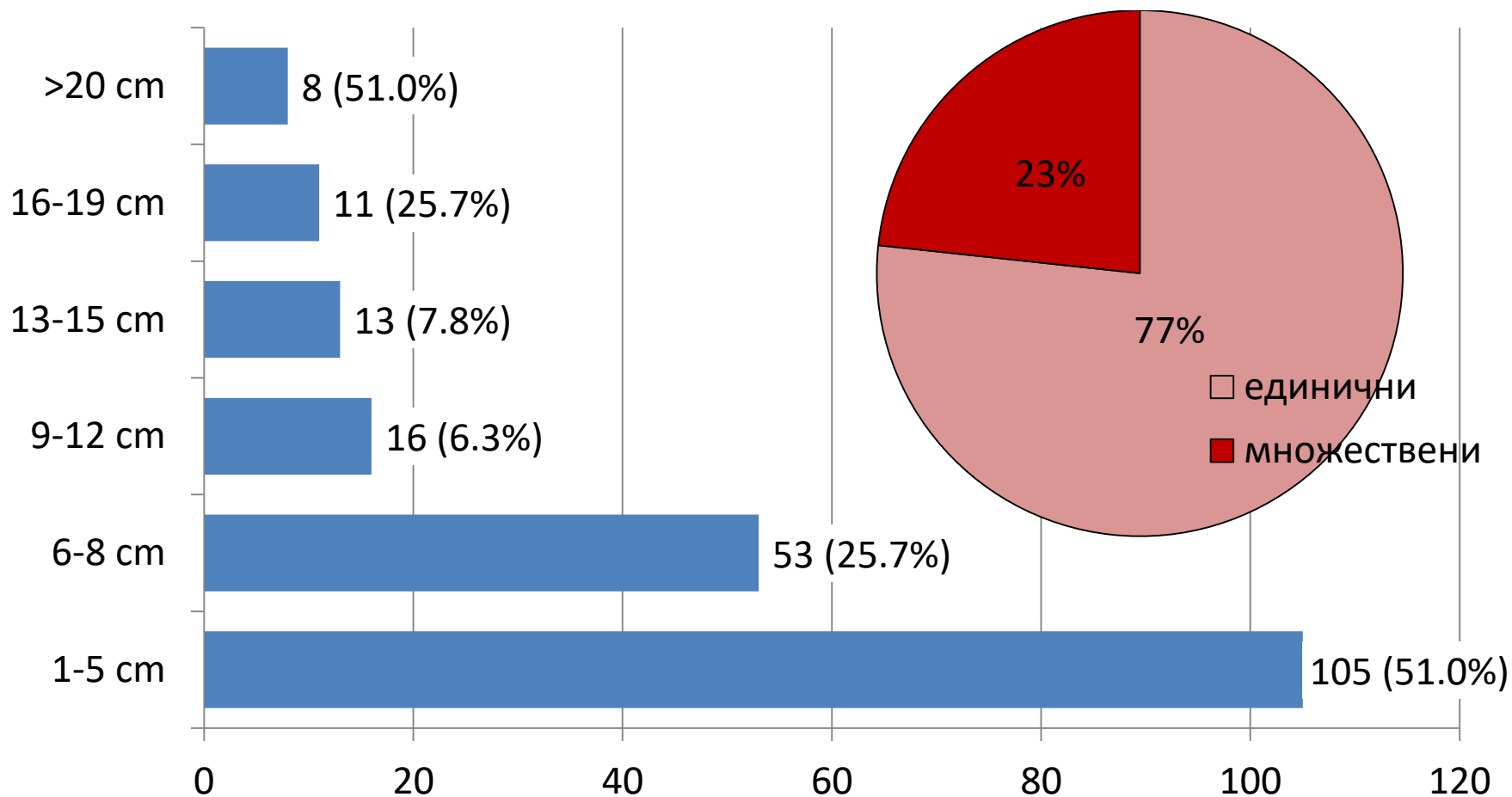
Относителен дял на заболелите *жители*
от град и село

Органна локализация на ехинококовите кисти

Размери на ехинококовите кисти

Изводи

1. Ехинококозата в област Стара Загора е пренебрегвана социално значима хелминтозооза.
2. По заболяемост, СЕ в областта през периода 2006 – 2016 г. е по-висока от средната за България.
3. В шест общини, заболяемостта е по-висока от средната за областта, а в две, тя е повече от два пъти по-висока, в една община няма регистриран нито един случай.
4. Всеки пети пациент, опериран от СЕ е дете.
5. Относителният дял на заболелите градски жители е двойно по-голям от този на жителите на селата, но заболяемостта в селските райони е със статистическа значимост по-висока.
6. През периода, обхващащ проучването няма регистриран случай с летален изход по причина “ехинококоза”.
7. Недофинансирането на клиничните пътеки води до неточна документация, съответно – регистрация, а оттам и невъзможност за последващи химиопрофилактика и диспансеризация, както и привидно намаление на заболяемостта.
8. Липсата на медикаменти за етиологично лечение и химиопрофилактика значително затруднява терапията и профилактиката при СЕ.

Заклучение

Високата заболяемост на населението в България и в частност – на жителите на Старозагорска област индикира сериозни пропуски в здравната култура и поведение, а това в условията на продължителна социално-икономическа криза и особено сред маргиналните общности, води до **влошаване на здравните показатели и качеството на живот на пациентите с ехинококоза.**

Базирайки се на факта, че ехинококозата в определени региони по света, респективно – в Югоизточна Европа е класифицирана като “пренебрегвана” паразитоза и от многогодишното наблюдение и от анализите на тази паразитоза в България, е наложително да бъде инвестирано в продължаване **на национално ниво на Програмата за контрол на ехинококозата по хората и животните.** Това ще спести средства от НЗОК за лечение и от временната или трайна, със степен на инвалидност нетрудоспособност.

С благодарност към:

- Д-р Златина Нанева
- Д-р Елена Канева
- Д-р Таня Перчемлиева
- Д-р Галина Рашева
- Д-р Събина Събева
- Д-р Лилия Митева
- Катя Кичукова

За оказаната помощ и съдействието при епидемиологичните проучвания, диагностиката на кистната ехинококоза, предоставяне на данните и при обработката резултатите.

